

Jaarplan 2020

December 2019

Voorwoord

Graag bied ik u het jaarplan 2020 van de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand aan. In dit jaarplan treft u onder meer het onderzoeksprogramma als ook de begroting van de rekenkamercommissie voor het komende jaar aan. In totaal is een bedrag beschikbaar voor onderzoek van ruim € 240.000,=

In 2019 heeft de rekenkamercommissie gekozen voor een nieuwe huisstijl en een nieuw logo. Dit jaarplan is het eerste jaarplan dat in de nieuwe huisstijl wordt uitgebracht. Vanaf nu streven wij er naar, dat al onze producten voldoen aan de internationale regels over digitale toegankelijkheidseisen (Web Content Accessibility Guidelines). Op het eerste oog is dat niet duidelijk zichtbaar, maar door de opmaak van het document is deze ook bruikbaar voor mensen met een functiebeperking, zoals blinden en slechtzienden. Voor de lezer zonder beperkingen is het rapport o.a. beter digitaal leesbaar op een tablet of i-pad door o.a. een groter lettertype en kleinere marges.

In 2019 waren er binnen de commissie geen personele wisselingen. Het jaar daarvoor waren die er wel en ook in 2020 zijn personele wisselingen te voorzien. Dat zou dan betekenen dat de rekenkamercommissie in betrekkelijk korte tijd -op een van de beide secretarissen na- geheel van bezetting is gewijzigd.

Het komende jaar gaan wij verder met de onderzoeken die wij in 2019 gestart zijn en die nog niet afgerond zijn. Daarnaast zullen wij in 2020 in diverse gemeenten ook nieuwe onderzoeken starten. Dit is afhankelijk van de beschikbaarheid van onderzoeksbudget per gemeente, maar ook van de wensen van de gemeenteraden. Ik hoop dat wij in goed overleg een aantal boeiende onderwerpen vinden die zich lenen voor onderzoek. Net als vorig jaar hoop ik dat de rekenkamercommissie bij een kritische uitkomst van een onderzoek met goede aanbevelingen komt ter verbetering. Blijkt uit een onderzoek dat het in een gemeente goed geregeld is dan is het prettig voor u en ons om dat te weten. Terug naar het nieuwe logo: dan is het groene vinkje te plaatsen.

Met vriendelijke groet,

Jan van Zomeren
voorzitter Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Doel rekenkamercommissie	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Onderzoek.....	5
2.3 Rekenschap	5
3. Onderzoeksprogramma 2020	6
3.1 Vervolg onderzoek uit 2019.....	6
3.2 Doorwerkingstrajecten	6
3.3 Start nieuw onderzoek.....	6
4. Overige activiteiten	8
4.1 Communicatie.....	8
4.2 Volgen ontwikkelingen	8
5. Begroting	9

Samenstelling van de rekenkamercommissie

De heer drs. Jan van Zomeren (**voorzitter**) heeft in diverse functies ruime ervaring opgedaan bij de overheid. Hij was 12,5 jaar burgemeester in de gemeenten Heumen en Gemert-Bakel. Daarvoor was hij bestuurssecretaris bij een politieregio en was plaatsvervangend kabinetschef van de Commissaris van de Koningin in twee provincies. Ook was hij statenlid in Gelderland en raadslid in de gemeente Amerongen. Nu vervult hij enkele bestuursfuncties, o.a. voor de Stichting Kasteel Amerongen. Ook is hij betrokken bij activiteiten met betrekking tot Srebrenica.

Mevrouw ir. Ine van de Vlierd EMFC RC (**lid/plaatsvervangend voorzitter**) heeft na een studie Technische Bedrijfskunde en een postdoctorale opleiding tot Controller diverse functies vervuld bij een gemeente. Momenteel is zij werkzaam als strategisch financieel adviseur bij een gemeente.

De heer dr. Mark Pen (**lid**) is hoofd onderzoekbeleid bij de Universiteit Utrecht. Eerder was hij strateeg bij een grote gemeente, plaatsvervangend griffier, (wetenschappelijk) onderzoeker, consultant en lid van een gemeentelijke rekenkamercommissie.

De heer dr. Joost Scheltinga (**lid**) heeft zowel ervaring in het bedrijfsleven, als bij de overheid en de universitaire onderzoekswereld. Hij is lid van de gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

De heer drs. Herbert ter Beek MPM (**lid**) is algemeen en bedrijfseconoom en Master of Public Management. Hij is eigenaar-adviseur van een economisch beleidsonderzoeks- en adviesbureau en was zes jaar lid van een andere rekenkamercommissie.

Mevrouw ir. Ingrid Spoor werkt sinds 2011 als **secretaris/onderzoeker** bij de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. Daarvoor heeft zij bij een andere gemeente gewerkt als secretaris van de rekenkamercommissie. Ook is zij werkzaam geweest als planning en control adviseur bij Wageningen UR.

Mevrouw drs. Els de With werkt sinds 24 oktober 2018 als **secretaris/onderzoeker** bij de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. Na haar studie Bestuurskunde en de politieopleiding heeft zij eerst bij de politie gewerkt. Daarna heeft zij ruim acht jaar bij een gemeente gewerkt als beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid/ Crisisbeheersing.

1. Inleiding

De rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand werkt voor negen gemeenten te weten Barneveld, Bunnik, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde. Deze gemeenten liggen in drie provincies (Gelderland, Utrecht en Flevoland). De samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst met alle negen deelnemende gemeenten. In 2014 is bij het toetreden van de gemeente Bunschoten de samenwerkingsovereenkomst geactualiseerd. Alle raden hebben de overeenkomst afzonderlijk vastgesteld.

De taak van de rekenkamercommissie¹ is het onderzoeken van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur en beleid van een gemeente.

Samenstelling

De rekenkamercommissie bestaat uit een externe voorzitter en vier externe leden.

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door twee parttime ambtelijk secretarissen die in vaste dienst zijn (in totaal 1,2 fte). Zij nemen ook de uitvoering van een deel van het onderzoeksprogramma voor hun rekening.

Inhoud jaarplan

Dit jaarplan gaat in op de activiteiten over de periode van 1 januari tot en met 31 december 2020. In hoofdstuk 2 staat een beschrijving van de doelstellingen van de rekenkamercommissie.

Hoofdstuk 3 bevat het onderzoeksprogramma voor 2020.

In hoofdstuk 4 gaan we in op de overige activiteiten van de rekenkamercommissie: hoe ze verantwoording aflegt over en bekendheid geeft aan haar werkzaamheden en hoe ze op de hoogte blijft van de ontwikkelingen binnen de gemeenten en binnen de (landelijke) rekenkamers.

Hoofdstuk 5 bevat de begroting voor 2020.

¹ De rekenkamercommissie komt voort uit artikel 81 van de nieuwe gemeentewet die in 2002 is ingevoerd. Hierin is vastgelegd dat iedere gemeente vanaf 2006 moet beschikken over een rekenkamerfunctie.

2. Doel rekenkamercommissie

2.1 Algemeen

De onafhankelijke rekenkamercommissie heeft ten doel de gemeenteraden te ondersteunen bij zijn kaderstellende - en controlerende rol. Dit doet zij door het door het gemeentebestuur gevoerde beleid te toetsen op doeltreffendheid (zijn de beoogde doelen en effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?), doelmatigheid (zijn de nagestreefde beleidsdoelen tegen zo gering mogelijke inzet van middelen bereikt?) en rechtmatigheid (voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?). De rekenkamercommissie wil met haar rapporten bijdragen aan de effectiviteit en efficiency van de gemeenten.

2.2 Onderzoek

De rekenkamercommissie voert onderzoek uit en formuleert waar mogelijk aanbevelingen voor de toekomst. Meestal heeft het onderzoek betrekking op beleid dat al uitgevoerd is. In de praktijk wordt de rekenkamercommissie echter steeds vaker gevraagd om ook aan het begin van het beleidsproces een rol te vervullen. De rekenkamercommissie richt haar rapporten aan de betreffende gemeenteraden. Daarnaast voert de rekenkamercommissie ook onderzoeken uit samen met rekenkamercommissies uit andere gemeenten (die niet tot het samenwerkingsverband van rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand horen).

Naast nieuwe onderzoeken doet de rekenkamercommissie ook doorwerkingsonderzoeken. Doel van een doorwerkingsonderzoek is te kijken wat de gemeente twee tot drie jaar na het uitbrengen van het onderzoeksrapport gedaan heeft met de aanbevelingen die de raad overgenomen heeft. Doorwerkingsonderzoeken zijn bedoeld om de raden te informeren over de voortgang van de implementatie van die aanbevelingen. Daarnaast is het een kwaliteitstoets voor de rekenkamercommissie zelf, aangezien gekeken wordt in hoeverre de aanbevelingen ook daadwerkelijk opgevolgd zijn.

Doorwerkingsonderzoeken worden in principe altijd uitgevoerd, maar incidenteel kan de rekenkamercommissie na overleg met een afvaardiging van de gemeenteraad (zoals een auditcommissie) besluiten om een doorwerkingsonderzoek niet te doen, bijvoorbeeld als het beleid sterk aan verandering onderhevig is of als de raad op voorhand al aangeeft dat overduidelijk is dat de aanbevelingen al opgepakt zijn.

2.3 Rekenschap

De rekenkamercommissie draagt bij aan het afleggen van verantwoording (rekenschap) van het gemeentebestuur aan de burgers. Deze verantwoording legt ze af door het publiceren van onderzoeksrapporten en andere publicaties. De rapporten zijn openbaar en toegankelijk voor zowel de gemeenteraden als voor de burgers en organisaties. Met haar onderzoeksrapporten wil de rekenkamercommissie het publieke debat in de gemeenten stimuleren en daaraan bijdragen door het toelichten van de onderzoeksrapporten in openbare vergaderingen van de raadscommissies. Door middel van nieuwsbrieven, persberichten, LinkedIn, de website www.rkvalleienveluwerand.nl geeft de rekenkamercommissie bekendheid aan haar bestaan, werkwijze en activiteiten. De communicatie van de rekenkamercommissie richt zich zowel op de gemeentelijke instanties (de gemeenteraden, de colleges en ambtelijke organisaties) als de burgers en organisaties uit de negen betrokken gemeenten. De rekenkamercommissie staat ervoor open dat ook burgers onderwerpen aandragen.

3. Onderzoeksprogramma 2020

In 2020 ronden we lopende onderzoeken af, voeren we doorwerkingsonderzoeken uit en pakken we nieuwe onderzoeken op.

3.1 Vervolg onderzoek uit 2019

Vervolg onderzoek uit 2019	Gemeenten
Vrijwilligersbeleid	Leusden
Dienstverlening	Nijkerk
De Kleine Schans	Woudenberg
Risicomanagement Sociaal Domein	Zeewolde

3.2 Doorwerkingstrajecten

In 2020 staan de volgende doorwerkingsonderzoeken gepland.

Doorwerkingsonderzoeken in 2020	Gemeenten
Doorwerking digitale veiligheid Doorwerking kwaliteit raadsvoorstellen Doorwerking risicomanagement sociaal domein	Barneveld
Doorwerking digitale veiligheid Doorwerking kwaliteit beleidsinformatie	Leusden
Doorwerkingen digitale veiligheid	Nijkerk

In overleg met de auditcommissies van de betreffende gemeenten zal nader bepaald worden of de doorwerkingsonderzoeken worden uitgevoerd en in welke vorm.

3.3 Start nieuw onderzoek

In de samenwerkingsovereenkomst van de gemeenschappelijke rekenkamercommissie² is vastgelegd dat de rekenkamercommissie over een periode van 3 jaar voor iedere gemeente onderzoeken uitvoert naar rato van de financiële bijdrage over die periode. Hierdoor is het mogelijk om te schuiven met budgetten tussen jaren, waardoor de ene gemeente in het ene jaar meer onderzoek krijgt dan waar zij recht op heeft en de andere gemeente in het andere jaar. Jaarlijks houdt de rekenkamercommissie bij hoeveel onderzoekskosten elke gemeente al heeft gehad en of sprake is van een overschot of tekort. Het overschot of tekort bepaalt mede de inzet van onderzoek in het volgende kalenderjaar. In het jaarverslag 2019 - dat uiterlijk 1 april 2020 verschijnt - zullen wij verantwoording afleggen over de werkelijke inzet per gemeente tot en met december 2019.

² Artikel 10, samenwerkingsovereenkomst betreffende de gemeenschappelijke rekenkamercommissie voor de gemeenten Barneveld, Bunnik, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde.

Bij het maken van de onderzoekplanning voor 2020 is rekening gehouden met een globale verwachting van het beschikbare onderzoeksbudget per gemeente voor 2020. Hierbij is dus rekening gehouden met het te verwachten overschot of tekort per gemeente per 31 december 2019 (zie tabel 1 paragraaf 5).

Hieruit blijkt dat Bunnik het jaar 2019 zal afsluiten met een tekort en de overige gemeenten met een overschot. Voor de gemeente Bunnik is het beschikbare budget in 2020 negatief en zal geen budget beschikbaar zijn voor onderzoek. Voor de gemeenten Bunschoten, Renswoude en Scherpenzeel is er wel budget beschikbaar, maar deze budgetten zijn onvoldoende om een nieuw onderzoek op te starten in 2020 (zie ook laatste kolom tabel 1, paragraaf 5). We gaan er daarbij vanuit dat een onderzoek ongeveer € 20.000,- tot € 30.000,- kost en een doorwerkingsonderzoek € 5000,-. In de gemeente Leusden en Woudenberg zal het beschikbare budget gebruikt worden voor het uitvoeren van onderzoek dat al in 2019 gestart is.

Voor de gemeenten Barneveld, Nijkerk en Zeewolde is er dan gegeven de beschikbare middelen, naast de lopende onderzoeken, ruimte om de volgende nieuwe onderzoeken op te starten in 2020:

Nieuw te starten onderzoeken in 2020	Gemeenten
- Onderwerp nog te bepalen	Nijkerk
- Gesloten vervoer	Zeewolde
- Onderwerp nog te bepalen	Barneveld

Inwoners en raadsleden van de betreffende gemeenten kunnen onderwerpen aandragen. De rekenkamercommissie nodigt iedereen daartoe van harte uit. Criteria voor onderzoek-onderwerpen staan op de website van de rekenkamercommissie (www.rkvalleienveluwerand.nl). Afstemming over de onderwerpen en onderzoeksvragen zal, waar mogelijk, plaatsvinden met de auditcommissies van de betreffende gemeenten.

4. Overige activiteiten

4.1 Communicatie

Verantwoordingsinformatie

In 2020 zal de rekenkamercommissie de volgende documenten publiceren die bijdragen aan het afleggen van verantwoording:

- het jaarverslag 2019 (d.d. maart 2020);
- het jaarplan 2021 (d.d. december 2020);
- per onderzoek een onderzoeksrapport.

De verantwoordingsinformatie is in principe openbaar (tenzij er zwaarwegende redenen zijn hiervan af te wijken)..

Bekendheid

De rekenkamercommissie wil bekendheid geven aan haar bestaan, werkwijze en activiteiten. De communicatie van de rekenkamercommissie richt zich hierbij zowel op de gemeentelijke instanties (de gemeenteraden, de colleges en ambtelijke organisaties) als de burgers en organisaties uit de negen betrokken gemeenten. In 2020 zal de rekenkamercommissie hiertoe gebruik maken van de volgende communicatiemiddelen:

- de website www.rkvalleienveluwerand.nl;
- jaarlijkse nieuwsbrief voor de raden, colleges en gemeentelijke organisaties (najaar);
- persberichten voor alle gemeenteraden en de lokale media over de onderzoeken;
- het toelichten van de onderzoeksrapporten in openbare vergaderingen van de raadscommissies van de betreffende gemeenten; de bespreking van de rapporten is in principe openbaar, tenzij er zwaarwegende redenen zijn hiervan af te wijken;
- de gemeentegidsen en incidenteel de gemeentelijke pagina's in de plaatselijke weekbladen;
- onze pagina op LinkedIn <https://nl.linkedin.com/company/rekenkamercommissie-vallei-en-veluwerand>.

4.2 Volgen ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen

De leden en secretarissen van de rekenkamercommissie volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van rekenkamers en rekenkameronderzoek. Dit doen zij door:

- contact te onderhouden met andere rekenkamercommissies;
- selectief deel te nemen aan het periodieke overleg van de Kring van Secretarissen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRK);
- selectief deel te nemen aan voorkomende trainingen, workshops e.d.;
- vakliteratuur te volgen.

Ontwikkelingen bij de negen deelnemende gemeenten

Naast de werkzaamheden in het kader van een specifiek onderzoek, nemen de leden van de rekenkamercommissie jaarlijks deel aan vergaderingen van auditcommissies en/of andere raadscommissies. Ook volgen zij het reilen en zeilen van de gemeenten door bijvoorbeeld het kijken naar de begrotingen en jaarrekeningen en het volgen van agenda's van de gemeenteraden. Hiertoe zijn de gemeenten verdeeld over de leden van de rekenkamercommissie.

Daarnaast zal in 2020 een bijeenkomst gepland worden met de griffiers van de negen deelnemende gemeenten om informatie met elkaar uit te wisselen.

5. Begroting

Voor de kosten van de rekenkamercommissie zijn afspraken vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst³ die op 1 januari 2014 ingegaan is. Op basis hiervan gelden voor 2020 de volgende bedragen:

- De bijdrage per gemeente bedraagt € 1,07 per inwoner.
- De voorzitter en de leden ontvangen een bruto urenvergoeding van € 54,18 per daadwerkelijk ingezet uur en een reiskostenvergoeding van € 0,19 per km.
- De voorzitter ontvangt daarnaast nog een vaste jaarlijkse vergoeding van € 1.083,-.

De rekenkamercommissie is binnen bovengenoemde voorwaarden vrij om het budget te besteden. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst geldt een streven om minimaal 70% van het budget in te zetten voor onderzoek. Bedragen mogen overgeheveld worden naar een volgend jaar (tot een maximum van de helft van het jaarbudget). Het totaal verwachte overschot t/m 2019 bedraagt € 79.154. De verwachte overschotten per gemeente staan in tabel 1, evenals de bijdrage per gemeente in 2020. Tabel 2 en 3 geven de totaal begrote uitgaven voor 2020 weer.

Tabel 1 Begroting inkomsten 2020, prognose overschot voorgaande jaren en beschikbaar budget voor onderzoek per gemeente.

Gemeente	Aantal inwoners prognose 2020	Bijdrage per inwoner €1,07	Globale inschatting onderzoekbudget over (+) of tekort (-) uit voorgaande jaren	Globaal beschikbaar voor onderzoek in 2020*
Barneveld	58.357	€ 62.442	€ 5.070	€ 48.779
Bunnik	15.191	€ 16.254	-€ 20.501	-€ 9.123
Bunschoten	21.719	€ 23.239	€ 390	€ 16.658
Leusden	30.141	€ 32.251	€ 13.787	€ 36.363
Nijkerk	43.000	€ 46.010	€ 34.348	€ 66.555
Renswoude	5.337	€ 5.711	€ 2.052	€ 6.049
Scherpenzeel	9.848	€ 10.537	€ 7.460	€ 14.836
Woudenberg	13.244	€ 14.171	€ 16.379	€ 26.299
Zeewolde	22.589	€ 24.170	€ 20.168	€ 37.087
Totaal	219.426	€ 234.786	€ 79.154	€ 243.504

*beschikbaar budget voor onderzoek in 2020 = 70% van bijdrage in 2020 (kolom 2) +/- verwacht overschot/tekort uit voorgaande jaren (kolom 3). Rekenvoorbeeld voor Barneveld: € 62.442 X 0,7 + € 5.070 = € 48.779

³ In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat de gemeentelijke bijdrage per inwoner, de urenvergoeding van de leden en de voorzitter en de vaste jaarlijkse vergoeding van de voorzitter vanaf 1 januari 2015 jaarlijks geïndexeerd zullen worden op basis van de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product (pBBP) volgens de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken van het voorafgaande jaar.

Tabel 2 Totaal beschikbaar budget en begroting uitgaven 2020

Beschikbaar budget in 2020		€ 313.939
Uitgaven per kostensoort:		
*	Twee secretaris/onderzoekers (salaris + sociale lasten)	€ 108.000
*	Kosten voor huisvesting in gemeentehuis Barneveld, computers, telefoons, helpdesk, personeelszaken, e.d. (totaal bedraagt 50% opslag over kosten secretarissen/onderzoekers)	€ 54.000
*	Overige onderzoekskosten (leden, voorzitter)	€ 20.000
*	Onderzoekskosten externe inhuur	€ 45.000
*	Vaste vergoeding voorzitter	€ 1.083
*	Vergaderkosten (rekenkamercommissie, auditcommissies, overleggen bij gemeenten, e.d.)	€ 15.000
*	Overig (verzekeringen, website, representatie, drukwerk, abonnementen, reiskosten, etc.)	€ 5.000
Totaal uitgaven		€ 248.083
Prognose inschatting overschot budget (incl. overschot voorgaande jaren)		€ 65.856

Net als andere jaren zullen de gemaakte onderzoekskosten (deel salaris secretarissen, onderzoeksuren leden, kosten inhuur derden voor onderzoek) ook in 2020 verdeeld worden over de negen gemeenten naar daadwerkelijke inzet aan onderzoek in een gemeente. De gemaakte niet-onderzoekskosten (deel salaris secretarissen, vergaderuren en overige kosten) worden verdeeld naar rato van de bijdrage. Per jaar wordt in het jaarverslag verantwoording afgelegd over de werkelijke kosten per gemeente.